

юрій завадський

Юрій Завадський
народився 1981 року
в Тернополі, закінчив
Тернопільську школу
№18
під керівництвом
А.В.Крижанівського і
філологічний факультет
Тернопільського
національного
педагогічного
університету імені
Володимира Гнатюка.
Поет, літературознавець,
перекладач.
Галузь наукових
засідкань —
сучасна зорова поезія
та комп'ютерні
технології
в літературі.

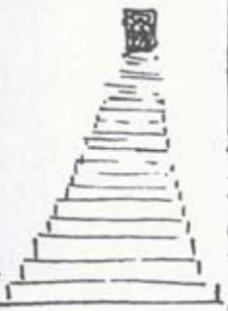
юрій завадський

*"Дякую моїй родині за допомогу
в виданні цієї книжки"*
Ю.Завадський

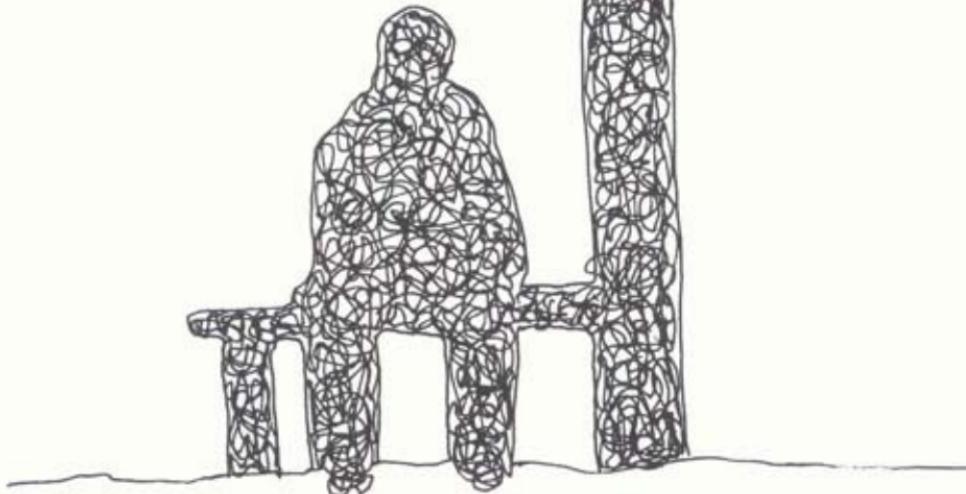
Художнє оформлення та дизайн Катерини Ткачової
Наклад 500 примірників

ISBN-966-07-0517-4

© Юрій Завадський, 2005



Щось в мені продовжується.
Знищена юність,
Розстріляне повітря.
І хвора зрадою Вітчизна,
І розбиті кордони розуму.



Що я думав,
Коли гриз нігті,
А пожовклий листок,
Що прилип до куртки,
Раптом відірвався і завис над вулицею,
Як моя смерть,
Я дивився на нього,
Меншаючи,
Дивився догори?

Довгий вступ,
Приїзд до міста приміським автобусом,
Конспекти розмов і враження від зимової дороги,
Декілька історій від знайомого журналіста,
Випадковість в всьому,
Нещодавно ховали поета,
Наливали в шклянку горівку,
Казали, хай йому там буде добре,
Шклянка трісла, як автомобільна шиба,
Похорон чиєсь дружини,
В тещі впала свічка,
Зайнялися вінки,
Вибивали вікна,
Викидали все надвір,
Труп не згорів,
Вся кімната чорна,
Донька шести років...

Говори щось,
Камінь в руці,
Як можна в це вірити,
Я дуже тебе люблю,
Незнайомий чоловік,
Все необхідне,
Священики.

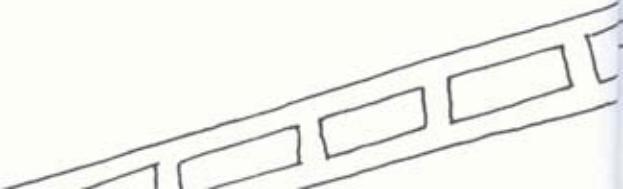


Маю на увазі себе, свої пальці,
І твою маленьку долоню, що тримає парасолю,
Дощу вже нема, вулиця висохла,
А біла маршрутка без шиб і людей,
З шофером, що налягає на ногу,
І ще одне авто, розчавлене тією маршруткою,
Його марку впізнати вже неможливо,
Стоять посеред вулиці,
А на узбіччі скривавлене шмаття і вата,
Одноразові шклянки,
І мої капці, штани, защіпнута куртка,
Окуляри, я можу тримати парасолю,
Можу сховати долоні до кишень,
Я зараз тебе побачу, маю на увазі себе,
Коли стою на твоєму порозі,
Без парасолі, з білимі долонями,
І українською мовою в роті.

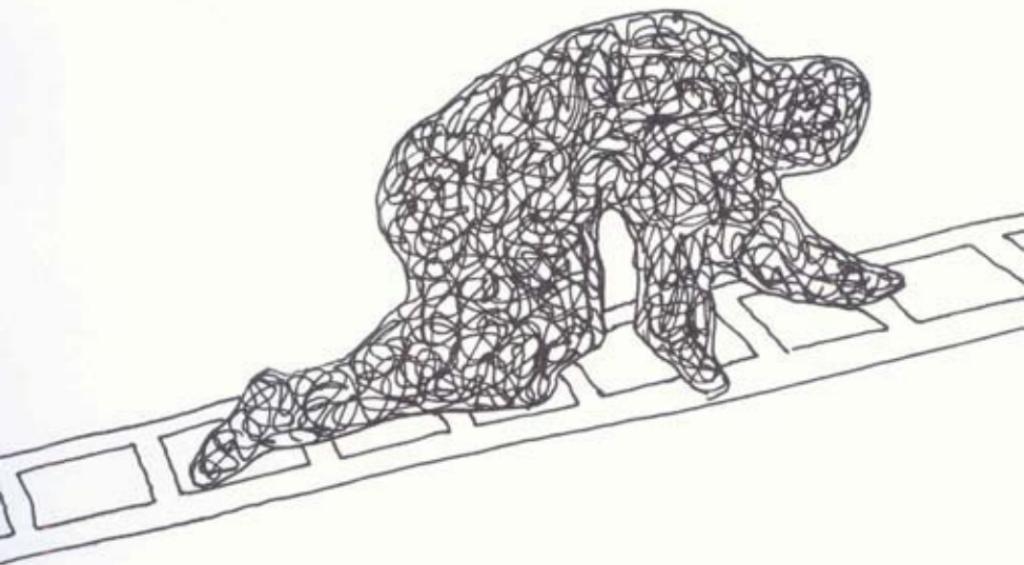
Якогось забутого вітру насіння –
Насіння мого народу,
Що впало в землю.
Проклинаю той день, коли народилась
Моя Вітчизна
Зі слів політиканів
І чужих грошей.
Відчути свої пальці, що здатні вбити,
Чи свої ноги, що здатні втекти?
Мою любов роздирають
Чужинці.

"Андрій," кричить хлопчина під гуртожитком.
Він кидає сніжки в вікно,
А інший стоїть поряд і курить.
Андрій не дається чути.
Тоді вони обоє починають кидати сніжками.
Вікно високо, і мало що далітає до нього.
"Андрій," ще раз вигукує перший.
Трохи постоявши, вони забираються геть.

Дівчинка
З червоним пакетом
Намагається обминати калюжі.
Тане сніг.



Попри все – ранок,
По дорозі ні сліду, птахи в деревах,
Вранішній дощ, як біль над очима.
Може, хтось відкриє браму,
Викотить на дорогу фіру,
Виведе коней і стане до розмови з сусідом.
Відкриті двері, протяг по скронях,
Після ранку – нічого, ніби порожня долоня.

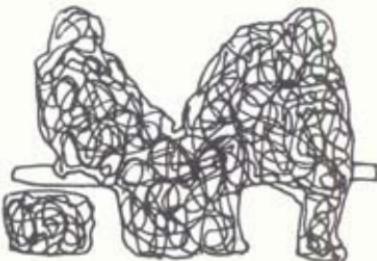


Татові

Відкриваю йому долоню,
Як вікно, а там світло,
Як кров, а там сила,
Як теплота, а там Вітчизна,
Як зморшка.

Що я можу в собі відкрити? –
Неозорий спокій, неосяжний ліс мовчання,
Лиш тільки шум в вишині –
Це прозорий дотик сили, в яку я не вірю.
Може, тільки через це –
Листя закриває безкінечне небо.
Вікна нараз вибухнуть світлом,
Дощі не закінчаться,
А комусь із рук випаде олівець.

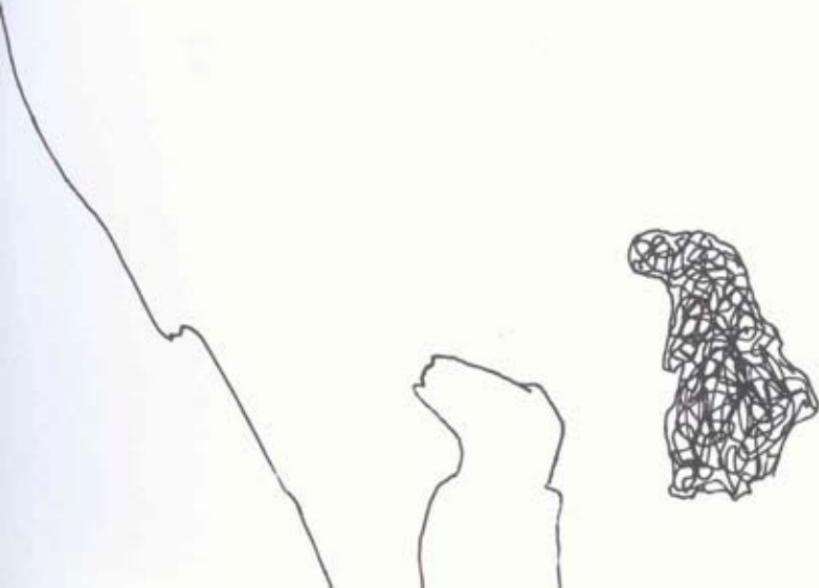
Коли бачиш на озерному дні
Нескінченні поля водоростей,
Коли в намулі знаходиш
Порожню мушлю молюска –
Спокій хвилею розтікається
По грудях.
І коли бачиш свою руку
В кришталі води –
Це означає життя.
І не важить хто
В плямі сонця
Пливе над тобою.



Я можу позбутися всього, як цього ранку,
Не лягаючи спати, позбувся назавжди,
І спогаду про розписану квітами миску,
Що висіла на стіні коло кредитенсу.
Ніби дивився на сонце,
Що потім темні плями перед очима.



Намагаючись бути щасливим,
Вдихав важке осіннє повітря,
Запахи опалого листя.
Намагаючись бути щасливим
Пірнав в барвисту купу осені.
Намагаючись бути щасливим,
Падав в чийсь очі.
Парк перешіптувався –
Комусь цього досить,
А йому ні.



"Ми тут були," я подумав,
І доторкнувся долонею
До гладкого плеса озера.
Вона ж відірвала погляд від води
І спитала, "Тобі так добре?"
Це було вже не так, як тоді,
Ще тиждень тому.
Я закрив лицез руками,
І ноги мені відірвалися від землі.

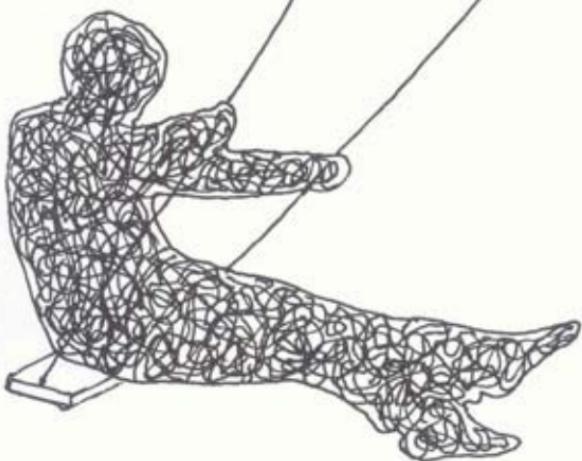


Як обірветься світ,
Що їм скажу,
Як дитині на сон?
Що наша Вітчизна
За снігом, за боями,
За кров'ю солдатів?
За зимовою ніччю?
За страхом?
Або краще би втратив себе?
З того хаосу ледве розрізняю
Дорогу додому.
Нащо мені очі,
Як дороги додому не бачу,
І нащо мені я,
Якщо не можу стати малим,
Як зернина?

Я стояв в одвірках, здається,
Двадцять восьмого липня,
Музей Русалки Дністрової* пах гнилизою.
Жінка в синій спідниці руками каламутила повітря,
Від старих книжок їй пожовкли долоні.
Розірване тіло церкви здавалося зігнилим яблуком,
А приспана в церкві книжка – зерням.

[* Музей Русалки Дністрової у Львові]

Як з того хаосу вийняти
Вітер, що вилікає очі,
Прапори над головами чужинців,
Могили, де заснули мої діди,
Пам'ять, нестерпну пам'ять
Про мою непридуману відмінність?
Моя кров приховує, напевне,
Злість і ненависть.
Миротворцям в такий час
Подобаються вояовники...

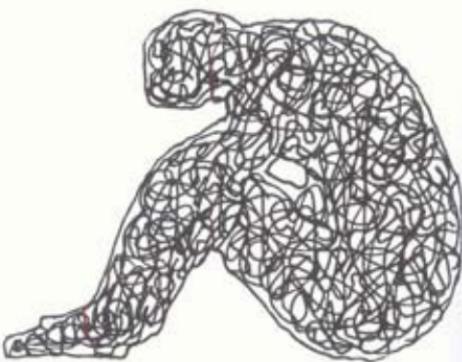


...що не хочуть мені відкрити дверей.
Вітер рухав шторою.
Я не хотів говорити,
Я не хотів мати паспорта,
Я не хотів бути їм другом,
Я не хотів купувати собі життя,
Я не хотів платити податки,
Я все одно жив на цій землі.
І ті люди...

"Заради чого досипати цю ніч,
Коли жодного продовження
Не буде?
То ж потім
Кожен з них буде поводитися,
Ніби він звершив щось найбільше,
Думаючи, що жити –
Найбільший подвиг.
І ходити по землі,
Від моєї крові солоній."



Чужинці
П'ють каву
І потягають папіроси
З маріхуаною.
Розбивають мені голову
Посмішками.
Часом я чую
Як пахне бруківка
Їхнього міста.
Що то за камінь ворушиться
В легенях?
Кофеїн? Самота? Чужина?
Порожнеча,
Коли без коренів і могил.



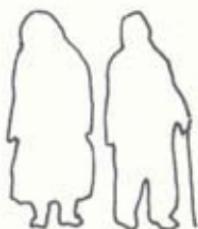
Метро,
Різдвяний ранок в селі,
Зміна станцій метро,
Сліпучий сніг і не сильний мороз,
Згromадження людей на підземному пристанку,
Коротка розмова з сусідами,
Сон в метро, в шумі і безладі,
Широке вікно, в котрому видно лише поле
І декілька будиночків на обрї...

"Я не піду воювати за Київ," казав,
Вириваючи листки з записника.
Я думав про інше, тролейбусові злетіли роги,
Люди налипли на вікна,
А він виривав листки з записника.
"Моя Вітчизна – Тернопіль,
Франківськ, Коломия..."
Ці двоє довго були разом,
Коли ж вона почала ходити до харизматів,
Він їй сказав, що ліпше розійтися.
Він був сам, невідомо, чи вона шкодувала,
Напевне, мала себе за героя.

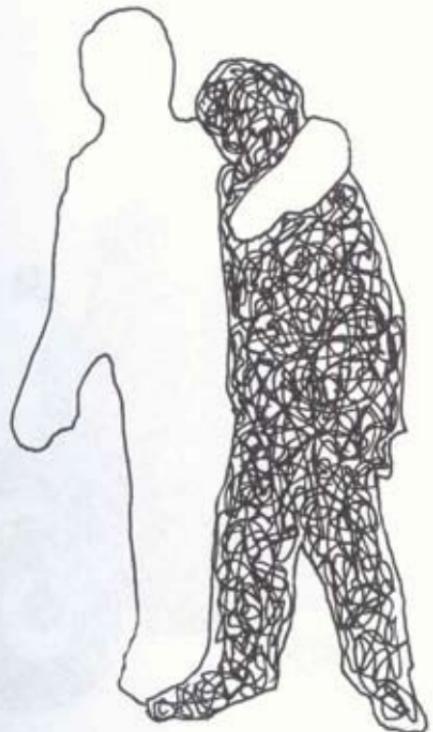
Я досі не можу повірити,
Що між нас вже когось нема,
І нема українців, і нема вже нікого.
Я злід листя вишпортую
Заіржавілі гільзи.
Пробачте мені, хто загинув молодшим за мене,
Пробачте...



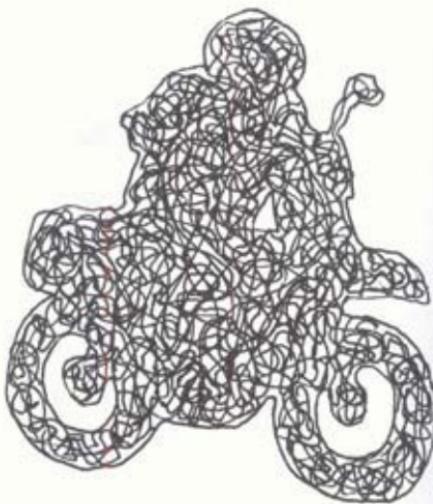
Колись я знайду їх...
Залишаться три кроки в тюремному коридорі,
Що понад всесвіт,
І понад мої надії на смерть.



Я ненавиджу їх!
Вони ніби відтинають мені пальці.
Ненавиджу їхні посвідчення,
І звання, і посади, і правила!
Хоч ця війна –
Тільки сором.



Сьогодні, як і вчора –
Розбиті дороги.
Між поверхами
Падає голос.
Але сьогодні –
В мені злість непереборна.
Мої браття,
Вас вже нема...



Я б не хотів, щоб в когось на руках
Зросли ці нез'рабні зерна.
Нехай проклинає мене за слова
І той, і ще той, і ще один.
Мені ще пройти через хвилі нічні,
І через неподільний простір...

Я пам'ятаю очі брехні.
І пам'ятаю його, чорнявого.
Яка любов наповнювала його?
Пам'ятаю, що він підпалював цигарку.
Здавалося, тільки він мені не брехав.

Тані Романко

Дорога від тебе до мене,
Як стукіт старої кравчучки,
Запах землі і коней.
Або твій сусід вічноп'яний,
І пан Василь, що все життя проробив на будові,
І ще той з Вінниці, що нажився на водопроводі,
А може і цьма, що сіла мені на плече,
І сова на ясені,
І чай з меліси,
Що його недопив мій тато.



Напевне, кожен з них сильніший за колишнього бога,
Кожен, хто тримає на зотлілих грудях
Вічного Тризуба, а з ним – і мое існування.
Напевне, сильніший за бога той,
Що лежить сьогодні поряд з ворогом,
Під задушливою плитою меморіалу.

Перед цими словами –
Мільярд смертей.
Потім він скаже:
Як вистояти?
І почує свої кроки вечірньою вулицею,
Тільки свої вечірні кроки вулицею...



Як ми довго не виїжджали з села,
Все змішалося:
На День Конституції ми обривали вишні,
Ти заплітала собі косички,
Я не записував віршів,
Вони загубили свої мотиви.
Мій тато мене розуміє дивним чином,
Боїться, аби я не втратив почуття відповідальності,
Він би хотів, аби я був сильним.
Хіба поети такими бувають?
Вони встають перед очі і говорять правду,
І не бувають чутливими,
Не бувають майстерними,
Бо майстерність – це та ж правда,
Тавтологія, жаргон чи збіг приголосних...

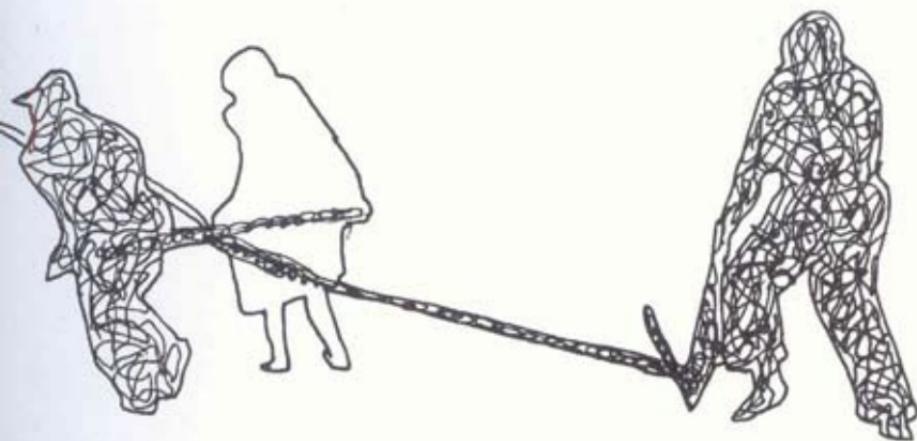
Ти поряд,
А вночі з вікна в вікно перепливає вогник,
Коли розвидніє, бачу дорогу до Березовиці*,
І хвилю пилюки за автобусом.

[* Березовиця – передмістя Тернополя]

Після дощу нічого не сталося:
Вигоріле волосся і потріскані долоні господарів,
Для них смерть – як звільнення невідомо від чого.
Дітям тремтіли стегна, передчуття вечора,
Здалося б порахувати подряпини і заснути,
Просунувши засмаглу руку під ковдру.
Він стоїть наперед неї, вдає впевненого,
В шортах і кашкеті, вона боїться,
Уявляє собі, як він їй торкатиметься,
Розщіпнувши джінси,
Вона дозволяє йому цілувати лицезрі,
Він хоче доторкнутися до її маленьких грудей.



Коли прагну що-небудь про тебе написати,
Думаю відразу про все.
В тому вірші, певне, була б наша Вітчизна,
Потерті куртки поетів,
Їхні задубілі пальці,
Коли несуть труну,
І українські танки,
І широкоплечі ветерани УПА,
І осінні клени вздовж вулиці,
Що засипають листям твою фіртку.



Від слова "бог" мені пахло травою,
Воно як передбачення погоди на жнива,
Чи холод в сільській церкві.
"Добрі люди вмирають, а лихі живуть,
Збуджують до гріха,
Розпусники не успадкують Царства Божого..."
Як сиве волосся, сорочка з протертим коміром,
Торба, повна саджанців, і нагострена сапа.
І не більше.

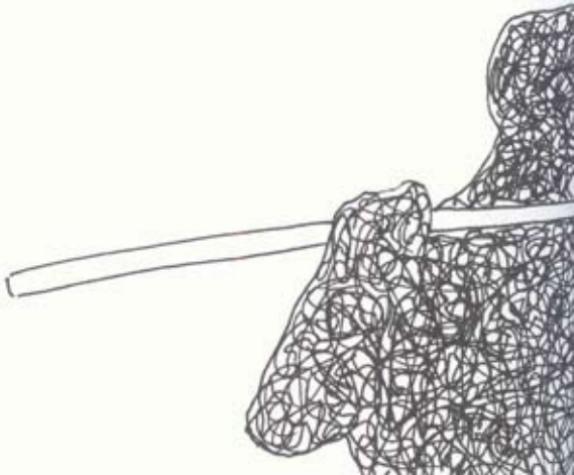
Продиктуй мені, "Царю Небесний,
Утішителю, душе істини,
Що всюди Єси і все наповняєш,
Скарбе дібр і життя подателю,
Прийди і вселися в нас,
І очисти нас від всякої скверни,
І спаси, Благий, душі наші".

З дверей вийшов студент,
В дешевих джінсах, широкому паску,
В руці зошит і ручка,
На підборідді подразнена шкіра,
Коротко пострижений,
На шиї хрестик,
На ногах запорошенні мешти,
Може, вийшов покурити,
Нікому про це не сказав.
Мір би стати на сходах і сказати,
"Жадання мистецтва – то його смерть,"
І закрити очі.



Він торкнувся її, а вона здригнулася,
Цілий день бігала, думала про дрібниці,
Від хвилювання спіtnіла,
Зручніше вмощувалася на старих колодах,
Він стояв наперед неї,
Від стукоту серця йому розтулявся рот.
Я вертався додому:
Пані на пасовиску розказувала,
Що її зять змушував свого сина
Брати його за кінця,
Моя сусідка розповіла,
Як її мала дочка посцяла в ноцник
І віднесла псові, аби той пив.

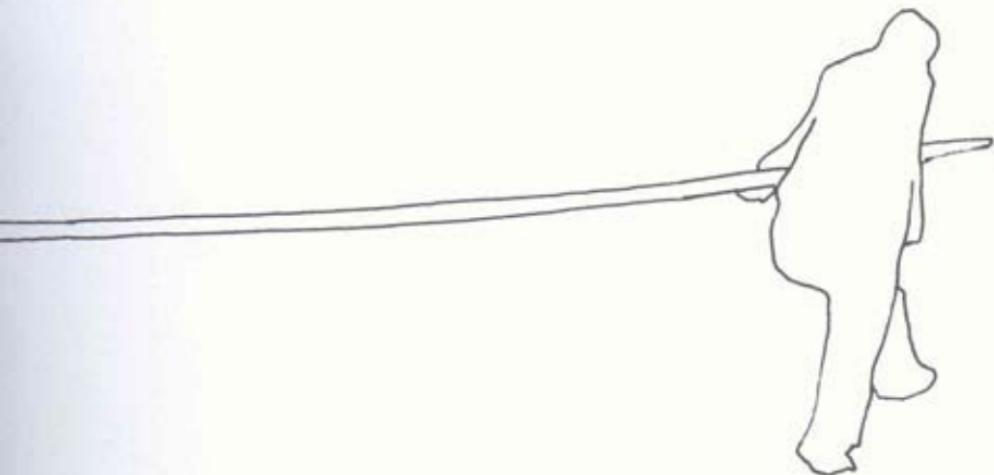
На шибі маршрутки талони про техогляд,
За ними, певне, безпритульний,
Стояв хлопчина в здоптаних мештах,
Коричневій куртці,
Притискав до себе картонну коробку,
Ховав руки до рукавів,
На вітрі йому обмерзalo волосся.
Пам'ятаю, школлярка плакала
В підвалі багатоповерхівки.



Олегові Солов'ю

Я знаю, я чув його розповідь
На якомусь письменницькому семінарі,
Його покликали до СБУ* на бесіду,
Вони говорили російською, йому було смішно,
Все, що він має – земля під підошвами
І свіже число журналу.
Я вернувся до кімнати,
Двері виявилися відкритими,
Світло вдарило в очі,
Я побачив свого сусіда по кімнаті,
Він обіймав якусь поетесу
З голими грудьми.

[* СБУ – Служба Безпеки України]



Михайлів Григорів

Нам набридло сидіти в залі,
Кожен хотів випити, ми одночасно вийшли на ґанок,
В мене була пляшка коньяку, один сказав,
"Цей чоловік хоче випити, ти нічого не маєш?"
Той пан з вусами побовтав пляшку
І влив її в себе одним рухом,
Як виявилося, я колись купив його книжку,
А тепер я стою перед ним і тисну його м'яку долоню,
Він мало не плакав, інший сказав,
"Треба випити, треба випити..."

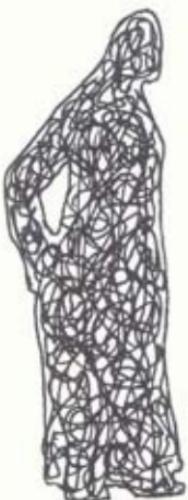
Я вставав зранку і чекав на дощ,
Боліла голова, йшов на зупинку автобуса,
Розгортав краєм підошви камінці на дорозі.
В автобусі розказували про своїх дітей,
Чиясь дочка до четвертої ранку була з якимсь хлопом,
Він її клав на диван
І розв'язував собі шнурок на спортивних штанах.

Його донька лягала би під кожного,
Хай тільки зrimує два слова
Чи махне дириг'ентською паличкою.
Ввечері вона вбирається в тісні шорти,
Аби було помітно її жіночність,
І намагається м'яко говорити.

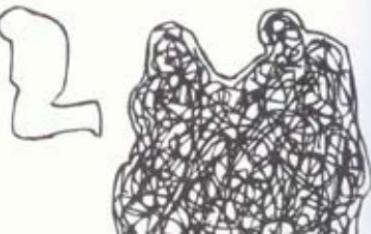
Я чув сміх поряд, це, певне, була дівчина,
Смаглява, з карими очима, як історія моєї землі.
Але тепер Вітчизна – пахуче волосся,
Малененькі працьовиті руки,
М'які вуста і тонкі брови.
Відкрив очі, нікого довкола,
Сповільна відкрилися двері,
На ґанок вийшов низенький хлопчина
З поголеною головою,
Витягнув цигарку і закурив.

Хто для мене переміг
В тій війні?
Ніхто не переміг,
Бо моя земля –
Роздолтана.
Жид якийсь
В подертих мештах
Дивиться на мої кроки,
І мені байдуже до себе.

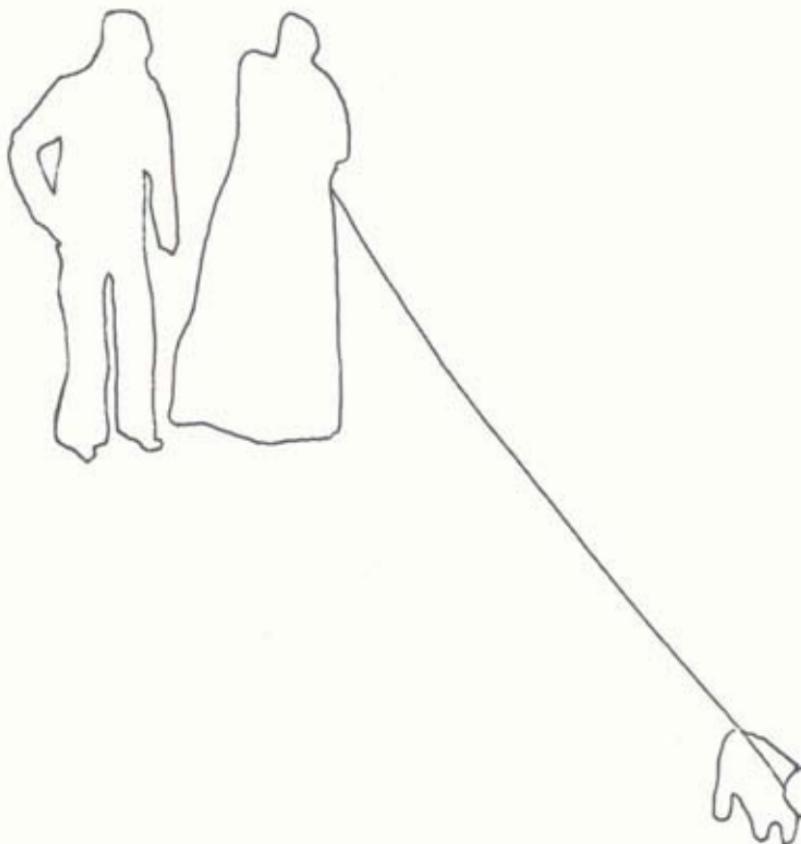
Цей хлопчина за вікном тролейбуса,
Він познайомився колись з дівчиною,
Була старша за нього на рік,
Згодом вона сказала йому,
Що завагітніла, він назбирав грошей на аборт,
Потім вона його кинула, купила спідницю,
А він ціле літо проробив на овочевому базарі.



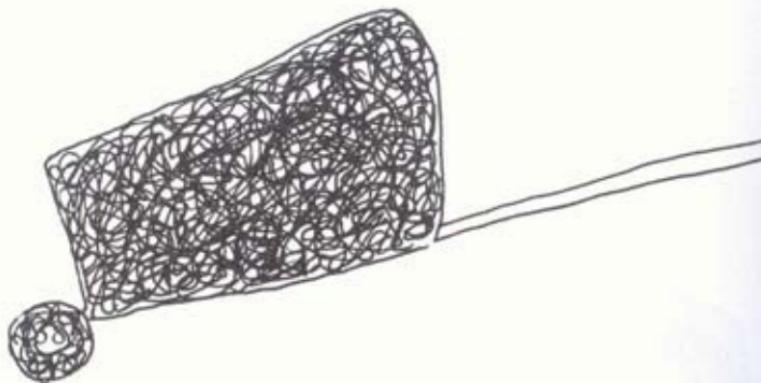
Нас двох стояло на зупинці, чекало тролейбуса,
В того, що стояв поряд – шкіряна куртка,
Сині джінси, і цигарка між пальцями,
Я його добре знат, і він сказав,
"Бачиш оту дівчину, я знаю на її тілі
Кожну клітину," вона стояла спиною,
Час до часу, ніби ненароком, оберталася,
Щоб на нього глянути, підійти боялася,
Ніби я її можу вбити...



"Хіба є хоч якась дружба," колись таки визнаю,
"Навіть не хочу шукати дурних аналогій."

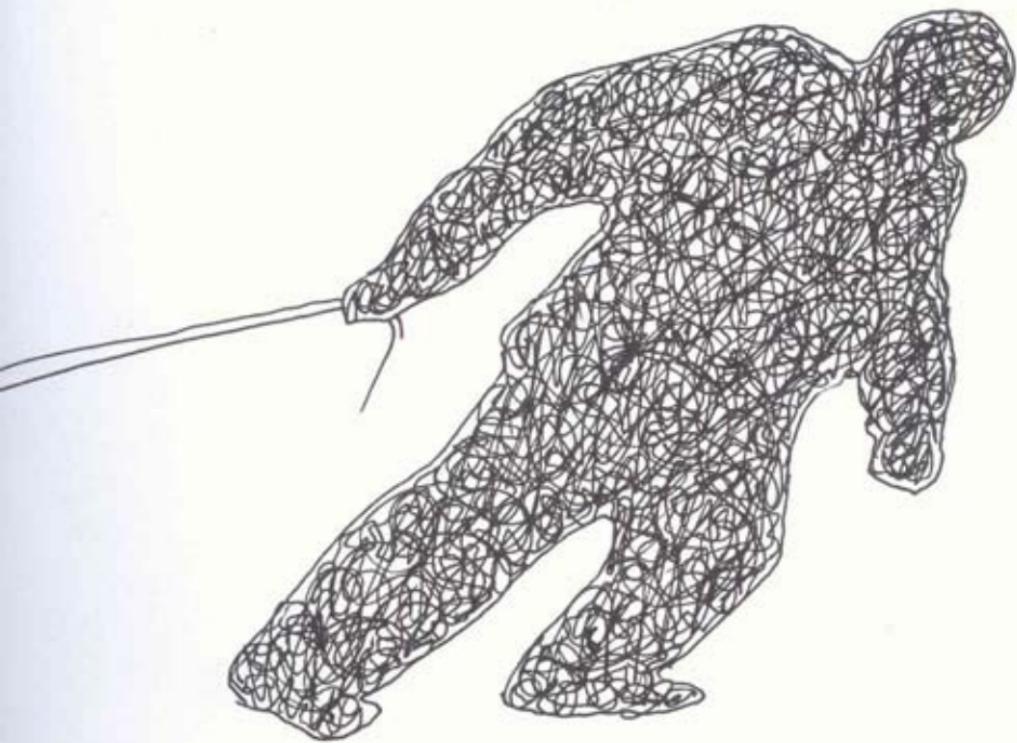


"Вчителька казала, що тебе заб'є," хлопчик кричав,
Щосили тиснучи на педалі під горба.
Інше мале настрашилося, побігло попри хату,
Нараз загавкав пес, і воно впало,
З кутасиком на в'язаній шапці.
Під аличею двоє дітей
Матюкали одне одного за зламану папіросу.



Нині мені щось доручили, я сказав, "Так,"
І вийшов геть за двері, хай навіть від цього
Залежало мое життя.

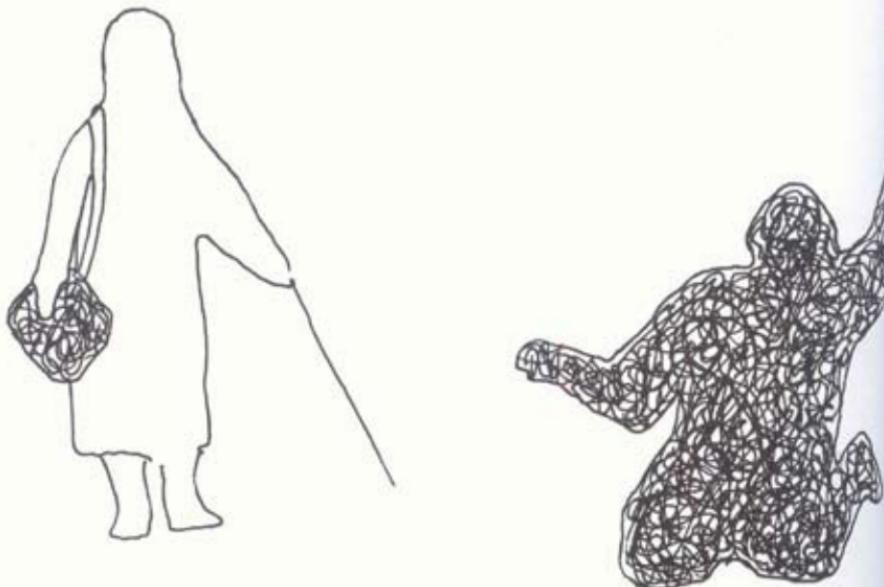
Я намагався вихопити з купи книжок
Саме цю, з розтріпаними краями,
Але стос нахилився і впав на мене.



Хіба я щось забув?
Роблю в житті помилку за помилкою?
І тиснете мені руку.
Нехай думають на себе, думаю,
А насправді – що я зроблю?
Дивлюсь – місяць гострий, як шпилька.
Не хочу спиняти кров з пальця.
Не хочу розуміти,
Що можу прожити без віршів...

Не кашляй, хай в парку відкриваєш пляшку пива,
Все може ввірватися, в тебе хворі легені,
Завтра знов вставати і до університету.
Я його бачив, як він сидів на лавці між двох пань,
Усміхався, тримав свою валізку на колінах,
В нього ріденькі вуса і грубий сведер,
Я не чув, що він говорив, я закашлявся,
І сів на колоду між дерев.
Я також буду вбивати за свою Вітчизну,
Роздерту пасторами, священиками, вождями,
Президентами, проповідниками, богами, поетами...

Ти мені говорила:
"Уяви, якби в такий весняний день, сьогодні,
Почалася війна..."

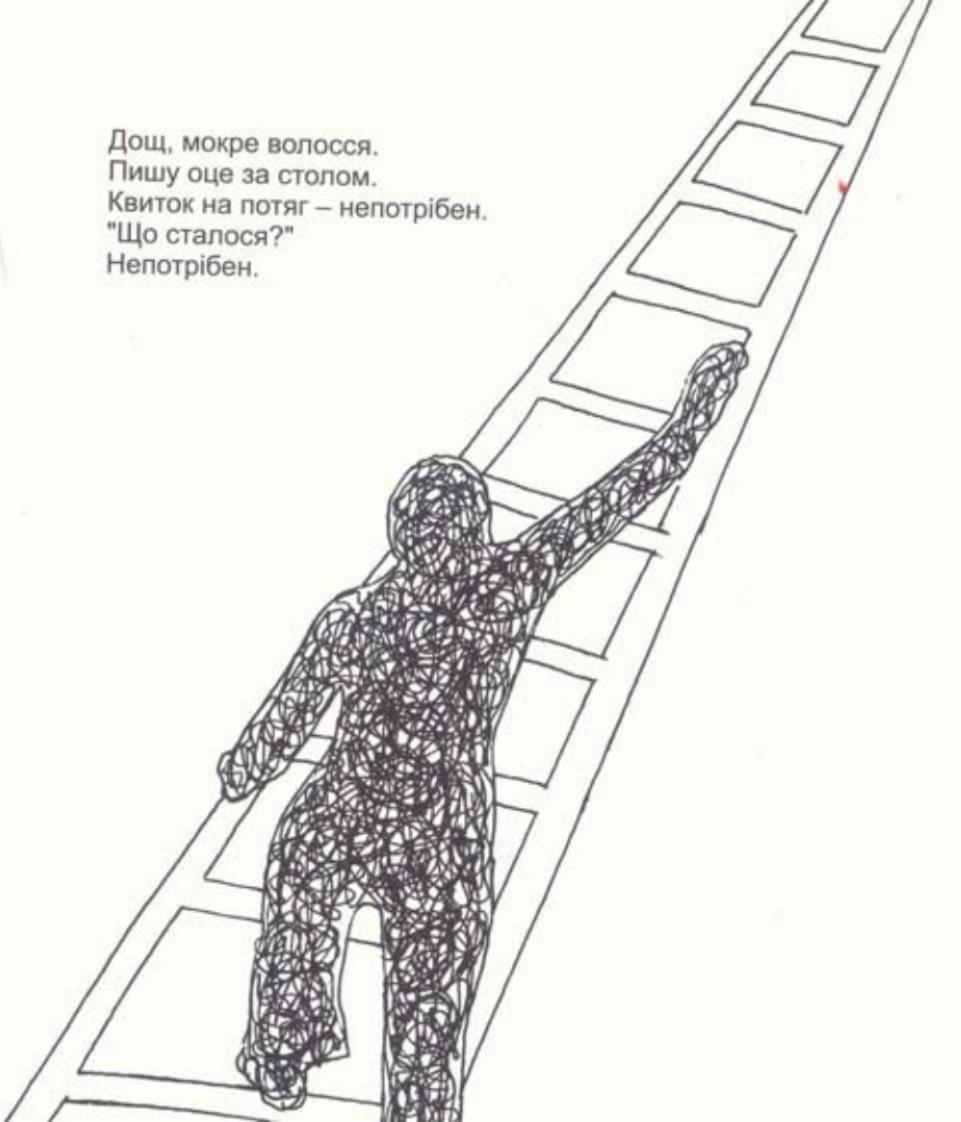


Намагаючись запросити цю дівчинку на прогулянку,
Я наколовся стегнами на хтивий погляд котроїсь пані,
Яка, докоряючи мені в такий спосіб
За ймовірне з'валтування,
Все таки приховано від всіх
Прагнула цього для своєї вихованки.
Було зрозуміло, якби цього не зробив я,
То вона підкинула б цю дитину якомусь хлопові,
І той точно би довів її до смерті.

Володимиру Романієу

Мені розказували одну історію,
А поряд сиділо четверо хлопців в спортивних костюмах,
Вони голосно позіхали і сміялися,
Вигукували вслід якісь дівчині, що для неї щось мають.
Я би їх повбивав і дивився б на їхні закривалені футболки,
Мені ж розказували одну історію,
Як хлопчина закохався в дівчину, немісцеву,
З світлим хвилястим волоссям,
Вона говорила по російськи, він написав їй вірша про те,
Як він прийшов до неї, але не зміг нічого сказати,
Бо вона дивилася на нього, він сховав руки до кишень,
Ніби когось вбив, але хотів її поцілувати,
Хай навіть вперше.

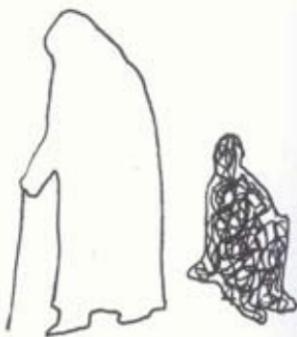
Дощ, мокре волосся.
Пишу оце за столом.
Квиток на потяг – непотрібен.
"Що сталося?"
Непотрібен.



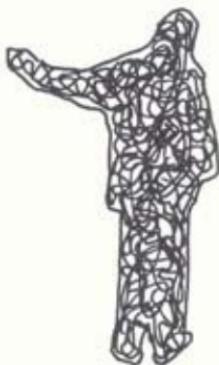
"Чому ти мовчиш, перегортаючи слова
Язиком? Чому ти думаєш,
Що нічого не зміниться завтра?
Може побачиш себе на асфальті,
Може врятуєшся від втоми.
Кому потрібен,
Без ніг, без Вітчизни?"

Зараз почнемо стріляти,
Порозстрілюємо всіх,
Так, ми зараз почнемо стріляти,
І випав сніг –
Я випав сніг,
Випав я сніг,
Випав сніг я.

Вона довго і голосно говорила,
Аж за дверима починали носити столи,
Від її голосу дурне здавалося розумним,
Насправді ж, я знов, за дверима
Виносили столи з аудиторії,
Щоб занести інші,
А вона довго проробила в школі,
І була звикла пафосно говорити,
А в ту мить вона згадувала про час,
Але не дивилася на годинник,
І повторювала той самий жест.



Вона раптово підійшла і, вхопивши листок на столі,
Роздерла його надвое, тут не можна було читати.
Треба було сказати, аби не рухала нас,
Вона б сказала щось в відповідь,
Я б встав і вийшов. Вона б цього не чекала?



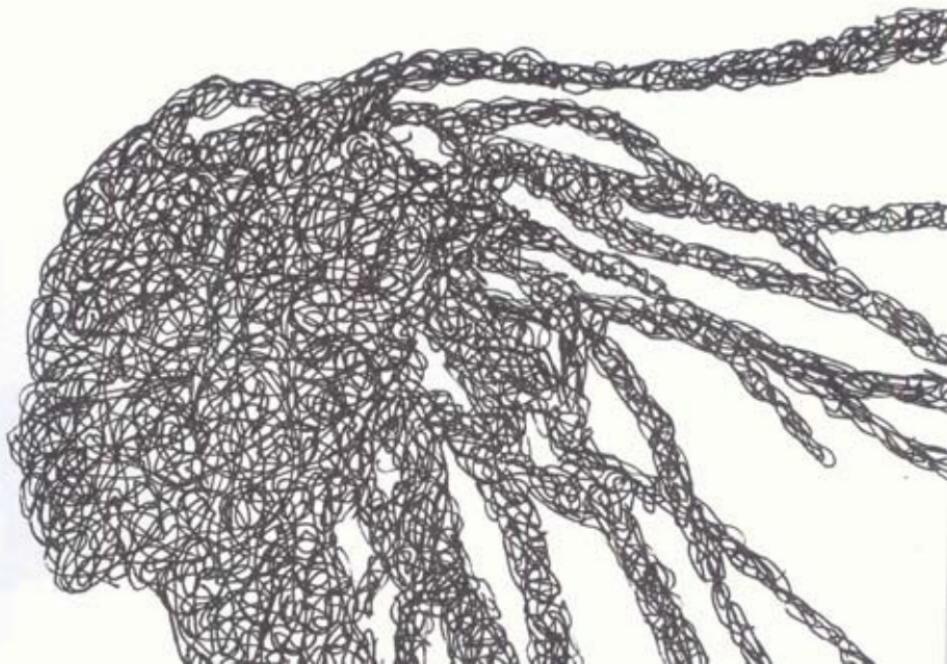
Хтось, хто сидить поряд на лавці,
Ховає бороду в комір, наче спить,
Чи йому лоскоче неголена щока.
Свої черевики він не скидав ще з ранку,
Мабуть, холодно в ноги,
Мабуть, він змерз, без сведра,
Слухає кроки, чекає когось, не знає хто я.
Шкіряна куртка пахне тютюном,
В нього маленька сумка на документи і пакет,
Він чекає на когось,
Не знаючи нічого про того,
Кого чекає, або знає, але не досить,
Щоб зайнятися своєю справою,
Думає про прийдешнього,
Думає, що говорити,
Йому бракує спокою.
Ось встав, пішов коридором,
Завернув за ріг, і зник.

Коли якась крапля в мені настукує,
Мовчу від неспокою.
Відпусти мене, кажу,
Викинь мене, земле.
І в моєму спадку –
Сила до вбивства.



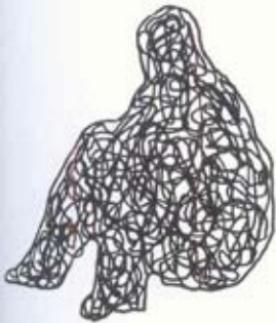
Не існує крик,
Роздушений колесами.
Простими словами
Душуся,
Не чекаю на інших,
Йду.

Цей світ – розповіді, слова.
І вогнище гасне, згоряючи.
Хворію, що я українець,
І нікому не звіряюся.
Людина з вийденою серединою
І твердими, як камінь, руками.
"Не під цю пісню йшли офіцери!"
Насправді ж мовчить,
І полум'я на лиці.



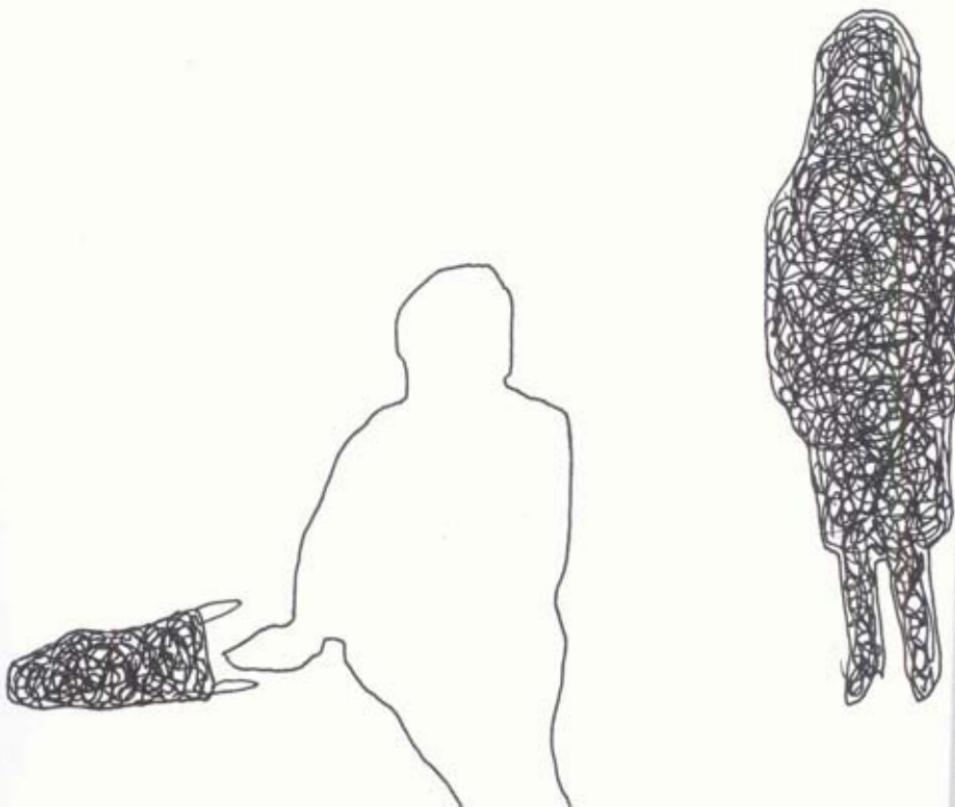
Священик підносить догори руки,
В яких тримає дерев'яного хреста,
Грубо прикрашеного різьбою та інкрустацією.
Він нерозбірливо говорить, закінчуєчи кожну свою тираду
Затяжним рівномірним "Амінь".
Його постать виглядає незначною під височезним куполом,
І святі на стінах ніби видовжуються до стелі.
Коли йдеться про молодят,
Які вже втомилися вдавати із себе закоханих,
Речитатив священика змінюється на веселий тон
Задирливого проповідника.
Священик натякає на продовження роду,
Ніби претендуючи на свою частку в цій справі.
Він рівнобіжно згадує про пожертву на церкву,
Вихваляє хор,
Зaproшуючи на недільне богослужіння.
Святі здаються все вищими і вищими,
А священик меншає і меншає,
Аж поки вкінці відправи не підносить хреста догори
І плинно протягує "Амінь".
Над його головою височить
Яскравий білий хрест з неонових труб,
Що нагадує вивіску супермаркета.

Про те, що я побачу, нічого не буду говорити,
Встану вдосвіта, повітря гостре, і не буду знати,
В який бік світу піти.
Вулиця народжує напівпрозорі постаті...
Як же розчинити в собі скорботу,
Голод і голе коріння в ярах,
І самотній біль, поза своєю землею,
Поза своїми чуттями?
Де мої очі, щоб бачити сором?



Я відчував в собі рух матерії.
Як в мені настукували краплі.
Як сніг танув під весняним промінням.
Як вулиці позаливало водою.
Твоя радість пахнула як пахне повітря.
З тобою мені було затишно.
Занурюючись в себе, я бачив,
Як знищується все, як руйнуються будинки,
Як хвиля води зносить цілі міста,
Як гинуть мільйони людей,
Ледь відійшовши від сну,
Як пливуть мертві авта,
Як поля перемішуються з дорогами,
Як електричні стовпі
Пробивають людей наскрізь.

Думаю про майбутнє,
Сподіваюся на здійснення мрій,
І щось раптово перериває мене на півдумці,
І кажу, "Добрий відпочинок для совісті,"
Думаючи про втому.



"Щось розіб'є цей світ,"
Говорить.
Часом здається, що слово **нічого** не важить,
З часом переконуюся, що це правда.
І дозволяю собі зайвого.

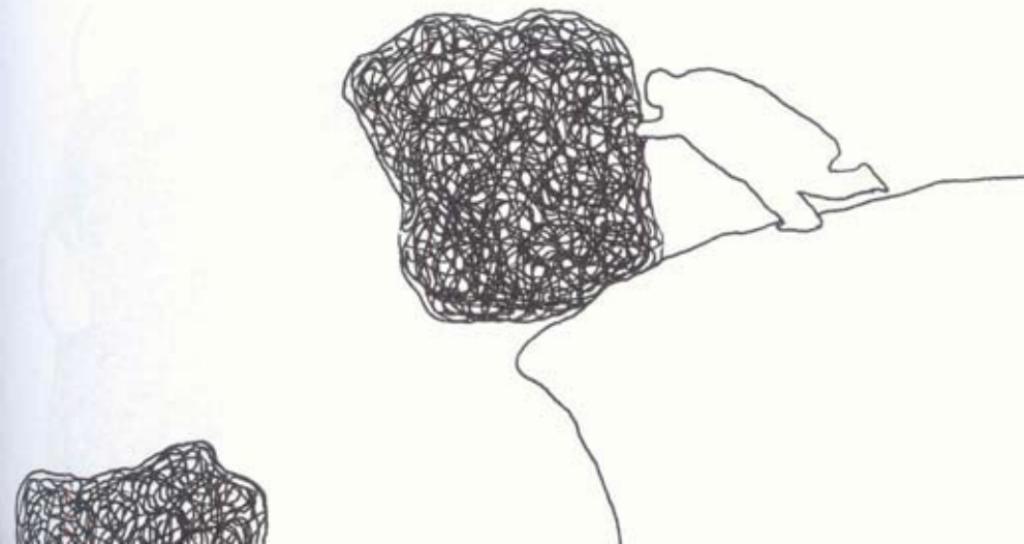
Безсумнівно, це мої найщасливіші дні.
Прийшла та дівчинка, біловолоса, попросила цигарку.
Розповідає про своїх знайомих з Нового Світу*,
Як ті хотіли побити якогось чоловіка в костюмі та краватці,
Він вирішив втекти, і єдиним шляхом уникнути бійки
Було перескочити канал, повний брудної води.
Все ослизло після дощу,
А особливо зелені від моху бордюри близько води.
Він не зміг відштовхнутися від краю
І зісковзнув в воду. Хлопці його вже не могли наздоганяти,
Бо заходилися від сміху. Дівчинка докурила цигарку,
І, негречно попрощавшись, зникла за рогом.
Я сидів на лавці в Парку Шевченка**,
Спостерігаючи за воронами, які цієї лютневої пори
Намагалися гуртом знайти собі поживу.
Було вже холодно, став ще не розмерзся,
Холод проходив від ніг по всьому тілу.
Довелося йти додому.

[* Новий Світ – житловий масив Тернополя]

[** Парк Шевченка – парк над Тернопільським ставом]

Він встав і сів,
БО НЕ БО,
І я бачив як мовчання
Випаровувалося з його голови.
Якби кожен міг думати,
То всі би плакали.
Суддів не було,
І золотий промінь
Розтинає простір зали.

А може колись буду знати,
Що то є двері закриті і загублений ключ,
І вибиті зуби, і неспокій нестерпний,
І спалені книги, і запах вітру,
І сніг на обличчі, і сніг на кулеметі,
І що то є смерть, коли хтось ще на тебе чекає,
Застеляє ліжко, прасує сорочки...
Нині напишу, що нічого не знаю.



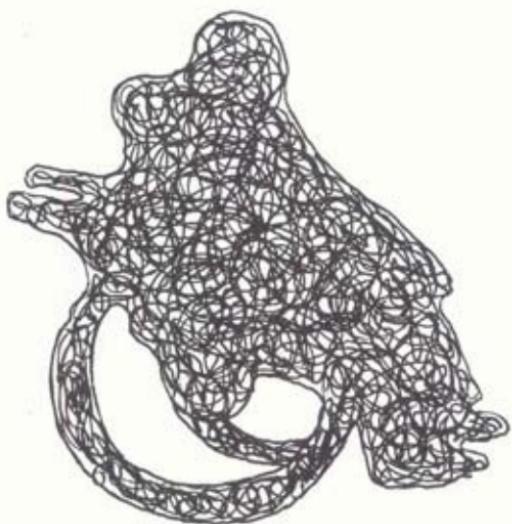
Як звичайно, її звали Оксана,
Коли вона злилася,
Їй висувалися передні зуби,
Ніс ставав ще більше задертий,
А коли усміхалася від задоволення,
То, як завжди, трохи пітніла
І язиком торкалася кутиків рота.
Її чорнявий хлопець, що початкував як службовець,
Зазвичай любив класти її руку на живота,
А потім брав свою чорну шкіряну течку
І йшов на роботу.



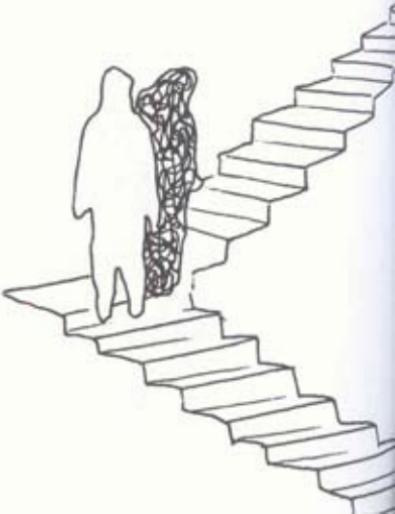
Мені здається, що я щасливий,
Відчуваючи твою теплу близькість
І твої пальці поблизу.
О, ці дні безпідставні, як і мої вірші,
Напоюють мене алкоголем.
Мені здається, що я щасливий поряд з тобою,
Бо ніколи ще не почувався так впевнено і спокійно.
Я вагаюся, чи насправді все так добре,
Але коли ці дні проминуть, думаю, буду згадувати їх
Як найкращі.

Щоразу сильнішим стає враження,
Що мене дурять,
Говорячи до мене словами моїх предків.
Говорять про примирення,
Мертві від народження,
І говорять про спільність,
Якої ніколи не було.

Ця земля щозими промерзає глибше і глибше,
І знов мушу вертатися додому
З ножем в кишенні.



"Зачекай на мене," каже, зав'язуючи шнурівки.
Йому боляче в горлі від морозу.
Остання сторінка книжки стала нестерпною.
Я дивився в вікно, і бачив їх двох.
Її волосся здавалося теплим на тлі здоптаного снігу.
Він наздогнав її, взяв за руку.
Все ж таки вона здавалася незадоволеною.
Одною рукою розгорнула цукерок.
Не хотіла з ним говорити.
Я так і недочитав книжку.
Шкода.



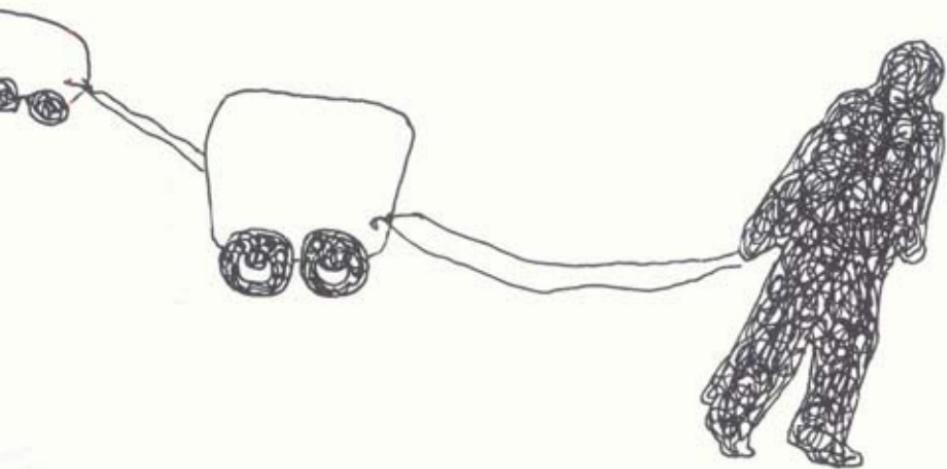
Дивуюся, наскільки залежні мої почуття від кров'яного тиску.
Електрика в тілі не дає всидіти на місці.
Все ж таки примушую себе не рухатися.
Пальці нервово бігають клавіатурою комп'ютера.
Тоді нерівномірні тексти перетворюються на химери.
День втрачено, і жодна таблетка не зможе його повернути.
Залишається після нього тільки неприємна втома.
Ніч, і тривожний сон, який неможливо запам'ятати.

Переходить дорогу, піднявши краї плаща.
Не можу дорахуватися копійок, щоб заплатити за проїзд.
Поставили світлофор на перехресті Живова і Шашкевича*.
Проклята зима не закінчується.
Під снігом – слизька ожеледа.
Боюся, що не встигну до університету.
Не дивлюсь тепер новин – втомився.
Вона зісковзнула в калюжу.
Стала одним коліном в жовту воду.

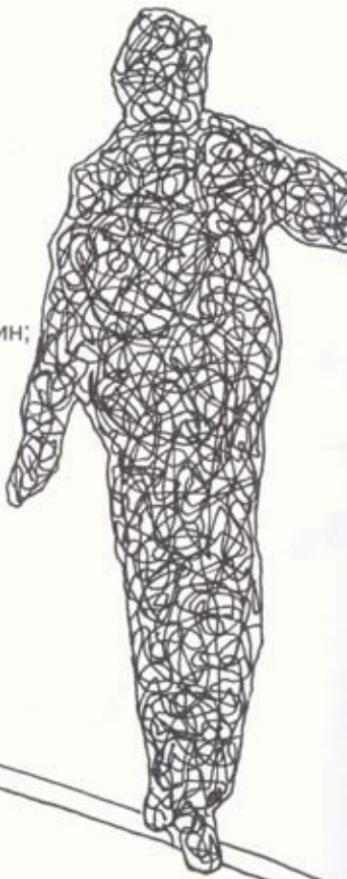
[* Живова і Шашкевича – вулиці в Тернополі]



Цієї зими тепло, і сніг в'язкий, як українська історія.
Недільного ранку, коли всі ще сплять,
Світ довкола здається білим, як на полюсі.
Коли ж вstromляєш в сніг ногу –
Набираєш повні черевики води.



"І сьогодні здатися може,
Що зросла трава
Крізь асфальт,
Якої не було.
Тобі може здатися,
Що ти тримаєш в руках
Зернину землі,
Які зовсім знесилені."
Вдивляюся, і мовчу,
В далину небесних сполук і речовин;
І нічого не сталося;
І мовчу.





b

*

Вулиці на перехресті – руки... Дошка з оголошеннями... Підкидаючи раз за разом сірникову коробочку – зловити. Ішлося в юрбі... Барабаном до асфальту... Милувався обличчям. Наче потоки; в юрбі – в сірниковій коробці... Подумав, що марно... От якби: перехрестя переїшла і попрямувала на площеу. Він поспішав і побіг, коробку сірників в руці... Я хотів би вогню... Навіщо мені?.. Так... Але сірники зайві... Нещодавно я вилила свій акваріум з вікна і не шкодую... Риби просто... Та і вогонь до води...

Сонце впало за обрій і вдарило в спини сходом крові, сходом. Збіги сходами... Це легше, з ріки... Так, хвилі розтинають губи, як ножі, а потім виносять на берег... Знову захід-схід, і в голові закрутило: на ці зелені плями в сквері. Очі, зникаючи поступово. Шматки загуслої фарби... Може запалити... Ключ я загубила, але щось можна... Наприклад, сонце...

В мокому полі вороння чорноземом. В мокому полі вороння відчиняло двері і впускало до кімнати. Десь далеко... Знаєш, як це легко?.. Ну, а як... Колись вороною... (Знала, якто вороною одним боком дивитись на чиєсь завмерлі очі.) "Барабаном гупало до асфальту, і звук заглядав в лиця..." Як, він знову те все?.. Ні... Того разу було трохи – на мості, аніж зустрічей перед... Він

підкинув сірникову коробочку, і вона вдарилася до стелі: зловив... Кому?.. Вікно божевільно в боки посмішкою, як щербата скрипка без душі. Хотілося, але било чортеня до тротуару. Те чортеня, навпроти. Хотілося: в посмішку. З столу горнятко з кавою. І вилив під ноги... Навіщо?.. Ти не питаш, як мене звати... Валізка в коридорі на клямці...

...Розкажи мені про щось... Що?.. Ну, що тобі снилось?.. Мені – портрети, чайник, ваза, чоботи, постіль, сорочка, сукня, око... В вікні: небо змінювалось зорями, хмарами, сонцем, небом. Шнурки – від землі до тіл, до кістяків, до мозку. Чорне піаніно скреготало зубами. Вийти, вискочити – впасті, розбитись...

*

Під ноги – шлях. Як полотно звички: сонце, дерева, хмари, птахи. Між птахами немає... Підносить хмарку, і вона летить попри фонтан; увага замовкла. Слово, прикрите руками. Мати світ, коробочку, не варто: "Є такі птахи, що не мають крил. Їх майже всіх винищено, але вони птахи..." Вікно з мозку, і відійшло вперед.

Повернулося спиною... Чому ти мовчиш?.. А що?.. В нас в коридорі... Мовчить, як сонце, взявши за щоку птаха... На шиї – дві – знайшли і обійняли... Руки теплі... (Питати: хто...) Хтось казав мені... Стало холодно, і зразу ж кинула: треба знайти... Очі до очей – волосся залізне... Крильця

здригнулись, і червоний дотик ніжно... Пам'яті: як я пускав – пташа маленьке. Вилетить, покружляє, вернеться. Теплінь. Найкраще!.. І не осінь... Рукою на підвіконня, замовк. Руки одна на одну лягають – плече, і мовчать. На стегна стеляться крила. Два сонця. Звівся, побіг, зник. З'явився... А руки шукали... Пригадав сьогодні... І подумав, що ти тоді будеш червона, коли б очі інші... І правду!.. І ще багато всього, що не скажеш... Справді, коли були... пригадалась осінь... так живо і яскраво: аж ти... З очей щось, і зникло – то вулицею машина. І сонце постійне... Я би пішла кудись, звідси... Відкриті двері – хтось кліпнув.

Змінався шлях. Тротуар переповнений. Жебраки. Скрізь: колеса... Не зараз – потім!.. Казав. Завтра.. Стій: гаразд... Щось сказав, а забув... Hi!.. Завтра... Так, завтра!.. Мовчав. Жінка в зеленому. Вона... Мовчала. Доба гуділа небом, звивалась: хтось засинав. Вечір. На завтра: розчинилися слова, напевне... Мовчить...

*

...Кафе. На поріг, за поріг. Ноги. Як домовлено. В зеленому; за столом тісно. Присяде там. Жінка в зеленому – волосся. Жінка в червоному. Жінка в зеленому, замість; виглядала голою. Перегнув руку, вона знала, що то за диво, коли він торкатиметься її. Вхопити валізку і замовити

каву. Не любив. Жінка знала... Перед тим. Куди піти? Як думалось йому, що це погано. Хто втікав. "Перехрестя, до кінця, де драмтеатр."

Там, в кафе – валізка. Ніхто не торкається. Не спали б. Шиби вилітають, як переповнений акваріум. Стіл на підлозі. Штора... Справді!.. Боляче. Мені. Вишукували сузір'я. Колеса... О, і не вперше!.. Прикро... Я все ж таки валізку залишив... "Я тільки декілька разів звідти йшов, але знаю дорогу..." Копи ж... Важко сказати... Коритися легко... "Там то і життя..."

..."Якесь недобре, а не скажеш: хто тебе... Дрипчеш якоюсь доріжкою – ось і весь день на погляді... Говорив би: погано, погано..." Залиш то... Впевненіше... Кинула на підлогу руку, і вони обое дивилися на неї, доки не посиніла... Була майже голою, нагадувала дерево. Розбив бутель з вином. Пахло. Той злий сусід, де собака. Хтось... Жінка в червоному.

...Чому так кажеш?.. Чекай... Вікно відкрилося до сусіднього будинку. Надивилися. Затвердло повітря. Голови застигли, дивлячись на руку, що на підлозі... Ніби осінь... Встав, простягнув руку в вікно, іншу... Яка ж осінь?.. І дощів нема... Навіщо ти?... Йому здалося, що спить. Навіщо, здавалося, така дивовижна осінь. Кафе без вікна, мов акваріум... Чому, як всі?.. Місце пустотливе, знаєш... Чуеш?.. Тобі. Ніколи. Випив і подався. Двері мертві дивилися. Ніби і нічого. І справді, фонтан.

Хтось не втік. Колись її не знав. Кафе із червоною шторою. "Так тихо з тобою." Чиєсь руки... Поламаний стіл... Дмухав на дим з попільнички... Дощі... Прогноз погоди на третє квітня. Очі, без випадковості. Вдивляється. Вдихає чиєсь подихи з насолодою. До нутрощів близько. Криву пластинку в радіолу. Ні, іншу... Чому так мало?.. Я завжди знав твою думку... До чого ж?.. Одне знаю: ти ніколи цього не зробиш... Залиш... Чому?.. Або ж так... Коли я попри кафе... Запитали, чи нема в мене вогню... Направив в кафе... Правда?.. Богонь... Шиба...

Здригнувся, піднявся сходами. Пробігла щоб не плакати, обличчя. Обличчя тремтіло... Чиєсь руки, чиєсь дзеркало, чиєсь обличчя в дзеркалі... Собаки... Кава... Рука... Гавкіт... Тіні...

*

Лице перекривилось. Машини. Очі дивились: рука поповзла і зникла. Залишилась вона. Здійнявся. Побіг вулицею. Далі. Минав очі, вікна, перед ним: жебрак. Колія збігала. Драбина похилилась і впала. Пахло гарячою смолою. Впала на коліна. Усі мовчали. Близче би день на секунду!.. Прошу, тихше... тихше... ти знаєш усе... знаєш... більше від нас... прошу тебе... зараз... мить... засну... не бійся!.. Встала і обійняла. Серце в серцے

стукнуло і розійшлося... "Ти віриш мені?.." Засміялись.
Площа... Хто це з ними?..

Небо захвилювалось... Асфальт. Аж ось милиці дощу по калюжах заплюскали. Спокій і промені осідали. Руки ловили дощ, теплі руки... Випадковий дощ... Вулиці повели вище: парк. В вишніні шуміли дерева. Лице із бронзи. Виднілись люди. За спиною – тиша... Ніхто йому цього не говорив – це дивовижно. Сонце запалось. Закінчувався день. Зникала. Сонце. Мовчанка. Очі зблиснули...

Богонь сам по собі... Через тепло... Загоряється сам по собі... і все не так, як думають... Маленький, як сірникова коробка... Маленький-маленький...
Дивовижно...

Автор поетичних книг
Імовірність (1999) та
юрійзавадський (2002).
Укладач самвидавівської
літературної газети
ZBIRSHI (2000-2005).
Співзасновник сайту
РАСТАУКРАЇНА
(<http://rasta.com.ua>).
Засновник декількох
інтернет-проектів,
серед яких сайти
Павла Тичини,
Івана Іова,
Марії Приймаченко.

